

КИЇВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ ТАРАСА ШЕВЧЕНКА

Факультет соціології

Кафедра соціальних структур та соціальних відносин

«ЗАТВЕРДЖУЮ»
Заступник декана

« » 2021 року

РОБОЧА ПРОГРАМА

ВИРОБНИЧА ПРАКТИКА

для студентів

галузь знань 05 Соціальні та поведінкові науки
спеціальність 054 «Соціологія»
освітній рівень магістр
освітня програма Прикладна соціологія
вид дисципліни обов'язкова

Форма навчання	заочна
Навчальний рік	2021/2022
Семестр	3
Кількість кредитів ECTS	9
Мова викладання, навчання та оцінювання	українська
Форма заключного контролю	диференційований залік

Викладачка: доц. Лариса ФОСТЕР

Пролонговано:

на 20__/20__ н.р. _____ (_____) « » 20__ р.
(відпис, ПІБ, дата)

КИЇВ – 2021

Розробниця: Лариса ФОСТЕР к.соц.н., доцентка, доцентка кафедри соціальних структур та соціальних відносин

ЗАТВЕРДЖЕНО

Зав. кафедри соціальних структур та соціальних відносин _____ (Олег МАЗУРИК)
(підпис) (прізвище та ініціали)

Протокол № 12 від «31» 08 2021 р.

Схвалено науково - методичною комісією факультету соціології

Протокол від «31» 08 2021 року № 1
Голова науково-методичної комісії _____ Тетяна ЧЕРВІНСЬКА

1. Мета практики – набутті студентами практичних навичок організаційної роботи та досвіду дослідницької і аналітичної роботи, необхідних для вміння працювати в дослідницькому проєкті та організувати процес соціального дослідження в повному циклі, а також надавати аналітичні послуги замовнику соціальних досліджень, зокрема з прикладної соціології.

2. Попередні вимоги до опанування або вибору навчальної дисципліни:

1. *Знати* соціологічну теорію, теоретичні основи соціологічних досліджень, оцінювання та соціологічного супроводу соціальних проєктів.

2. *Володіти* основними методами соціологічних досліджень та аналітики, вміти читати документи, працювати з соціологічними даними, оцінювати соціальні наслідки, формувати аргументовані судження.

3. *Мати навички* пошуку та вибору відповідної інформації, використання методологій та концептуальних засад соціологічного аналізу; вміти дискутувати, представляти і обговорювати власну позицію обраної актуальної проблеми.

В ході практики з соціальних досліджень поглиблюються знання та закріплюються навички з таких дисциплін:

- загальної спрямованості: Професійна та корпоративна етика; Academic writing;
- науково-теоретичної спрямованості: Методологія та організація наукових досліджень з основами інтелектуальної власності; Дослідницькі парадигми у соціології;
- дослідницько-прикладної спрямованості: Новітні методи аналізу даних в соціології; Дизайн прикладного дослідження; Проектна та грантова діяльність.

3. Анотація дисципліни: Виробнича практика є обов'язковим компонентом освітньо-професійної програми для здобуття кваліфікаційного рівня магістр з соціології за освітньою програмою «Прикладна соціологія». Практика має на меті підвищення наукового рівня, вмінь проведення самостійної науково-дослідної роботи та є однією з основних форм зв'язку університету з організаціями, дослідницькими центрами та компаніями, які потенційно в подальшому виступають роботодавцями випускників факультету. Програма практики – основний навчально-методичний документ для студентства та керівників практики факультету соціології. Програма розроблена відповідно до «Положення про проведення практики студентів Київського національного університету імені Тараса Шевченка», затвердженого розпорядженням ректора Київського національного університету імені Тараса Шевченка № 16 від «23» березня 2007 р. та «Положення про проведення практики здобувачів факультету соціології Київського національного університету імені Тараса Шевченка» від 26.01.2022 р. Тривалість і термін проведення практики визначаються навчальним планом підготовки магістрів спеціальності «соціологія».

4. Завдання (цілі):

- перенесення студентством набутих теоретичних знань в площину аналітичної роботи;
- розвиток професійних та особистісних якостей, які необхідні для виконання прикладних дослідницьких завдань;
- набуття навичок безпосередньої співпраці із замовником дослідження; формування у студентів творчого та дослідницького підходів у професійній діяльності;
- опанування методів дослідження та аналітики у визначені терміни; розвиток навичок професійної соціологічної рефлексії.

Виробнича практика з прикладної соціології організовується та проводиться за такими принципами:

- одночасне виконання під час практики різноманітних професійних функцій;
- співробітництво студентства та керівників в процесі практики.

Практика спрямована на формування *компетентностей*:

- ЗК02. Здатність працювати автономно.
- СК02. Здатність виявляти, діагностувати та інтерпретувати соціальні проблеми українського суспільства та світової спільноти.
- СК04. Здатність збирати та аналізувати емпіричні дані з використанням сучасних методів соціологічних досліджень.

5. Результати навчання за дисципліною:

Результат навчання (1. знати; 2. вміти; 3. комунікація; 4. автономність та відповідальність)		Форми (та/або методи і технології) викладання і навчання	Методи оцінювання та пороговий критерій оцінювання	Відсоток у підсумковій оцінці з дисципліни
Код	Результат навчання			
1.1	Знати основні методи соціологічних досліджень	Консультування	Спостереження, звітний контроль	35
2.1	Вміти застосовувати методи соціологічних досліджень та володіти методикою і технікою соціологічних досліджень	Консультування, кураторство	Спостереження, контроль	35
3.1	Організація дослідницького процесу	Консультування, кураторство	Спостереження, результат	15
4.1	Презентація результатів науково-дослідної практики	Консультування	Звітна презентація та документація	15

6. Співвідношення результатів навчання дисципліни із програмними результатами навчання

Програмні результати навчання	Результати навчання дисципліни (код)			
	1.1	2.1	3.1	4.1
ПР05. Здійснювати пошук, аналізувати та оцінювати необхідну інформацію в науковій літературі, банках даних та інших джерелах.		+		+
ПР09. Планувати і виконувати наукові дослідження у сфері соціології, аналізувати результати, обґрунтовувати висновки.	+	+	+	

База практики. Практику студенти другого року магістратури проходять у відповідних установах, діяльність яких відповідає завданням та цілям практики. Базами проходження виробничої практики виступають наступні установи: академічні дослідницькі центри та інститути; дослідницькі служби при міністерствах, відомствах, державних адміністраціях (міста, області); маркетингові, рейтингові компанії; ЗМІ, рекламні агенції, тобто установи, підприємства, організації, які мають належні умови для проведення практики та проводять соціологічні дослідження чи здійснюють розробки за напрямками, що відповідають тематиці та змісту магістерської програми за спеціальністю 054 «Соціологія». Для забезпечення практики студентство закріплюється за базами практики відповідно до договорів про співпрацю із призначенням їм наукових керівників відповідно до наказу «Про проходження виробничої практики студентами освітнього рівня «магістр» факультету соціології».

Термін і форма проведення. У відповідності з навчальним планом факультету соціології проходження студентами виробничої практики передбачено протягом 4 тижнів 3-го семестру з відривом від навчання.

7. Схема формування оцінки.

Всі завдання, які виконує студент-практикант, підлягають диференційованій оцінці з боку викладача, який здійснює керівництво практикою від кафедри та від замовника дослідження. Оцінки вносяться в щоденник практики викладачем-керівником практики від кафедри. Кінцева узагальнююча оцінка затверджується на засіданні базової кафедри. В узагальнюючій оцінці враховується рівень виконання студентом завдань практики та зміст звітних документів і їх відповідність встановленим нормативам. Для цього:

- студенти готують звіти з практики не пізніше за два-три дні до призначеної дати захисту, погоджують їх з керівниками;
- звіт щодо практики захищається на засіданні кафедри: під час захисту звіту студент має охарактеризувати особисто виконану роботу, критично оцінити здобуті навички, запропонувати і довести обґрунтованість та доцільність своїх пропозицій щодо її вдосконалення;
- при оцінці підсумків роботи студента-практиканта кафедра бере до уваги зміст, хід його

захисту та відгук керівника; оцінка за практику за кредитно-модульною системою вноситься до заліково-екзаменаційної відомості та до залікової книжки студента за підписом керівника практики (система оцінювання доводиться до відома студентів на початку практики її керівниками);

- студенту, який не виконав програму практики з поважних причин, підтверджених документально, може бути надано право її повторного проходження за індивідуальним графіком з фінансуванням всіх витрат на її організацію та проведення фізичними чи юридичними особами за окремим кошторисом;

- підсумки практики обговорюються на засіданні кафедри після її закінчення, а загальні підсумки підводяться на засіданні Вченої ради факультету;

- за загальними підсумками практики кожною кафедрою, факультет подає до навчальної частини університету письмовий звіт за встановленою формою.

При оцінюванні письмового звіту студентів-практикантів враховуються:

- правильність формулювань та відповідність теоретичним вимогам;
- стиль викладення (логічність та наукова відповідність);
- охайність оформлення звіту.

Диференційована оцінка за практику з соціальних досліджень виставляється за результатами виконання програми практики та індивідуальних завдань, особисто виконаних студентом під час практики. Результати практичної діяльності студентів оцінюються за 100-бальною шкалою, враховуючи бали за всі різновиди робіт, а також за звіт з практики та його захист на кафедрах.

7.1 Форми та організація оцінювання студентів

Оцінка роботи практиканта на Практиці з соціальних досліджень включає бали за такі види робіт:

п/п	Види робіт	Кількість балів	Хто оцінює
I	- відвідування запланованих зустрічей з керівником та Замовником; - якість процесу роботи ¹ під час етапів практики ² PH3.1	Мінімум – 5 балів Максимум – 10 балів	Керівник від кафедри
II	- результативність дослідження: успішність виконання Технічного завдання ³ PH1.1, PH2.1, PH4.1	Мінімум – 40 балів Максимум – 60 балів	Керівник від бази практики
III	- поточне звітування про роботу; - письмовий звіт про проходження практики PH2.1, PH4.1	Мінімум – 5 балів Максимум – 10 балів	Керівник від кафедри
IV	- звіт на кафедрі та оцінювання підсумків PH3.1	Мінімум – 10 балів Максимум – 20 балів	Члени комісії факультету

7.3 Шкала відповідності оцінок

За 100-бальною шкалою	За національною шкалою
90-100	відмінно
75 ⁴ -89	Добре
60-74	задовільно
1-59	незадовільно

8. Структура практики.

Загальний обсяг – 270 год.

¹ Вчасність, відповідальність – у виконанні; корисність, виконання роботи у відповідності до поставлених задач, повнота, правильність, індивідуальний внесок (ідей, дій) – в безпосередній роботі над дослідницьким проектом.

² Детально етапи визначаються Керівником практики від кафедри згідно Технічного завдання та Робочого плану.

³ Звітна інформація, що викладена в апалітичній записці та звітних документах проведеного дослідження, презентація Звітних матеріалів Замовнику. Зокрема, задоволеність Замовника представленими результатами проведеної роботи від Виконавця (групи студентів-практикантів).

⁴ Студенти, які отримують бал за проходження практики нижчий за 75 балів не можуть претендувати на присвоєння професійної кваліфікації 2442.2 – соціолог.

Завдання з виробничої практики. Під час проведення практики студенти-практиканти мають:

- закріпити вміння з написання аналітичних звітів за результатами проведеного дослідження, а також формулювання висновків і практичних рекомендацій;
- набути навички організації роботи та безпосередньої праці в дослідницькому колективі під час організації та проведення емпіричного або аналітичного соціологічного чи соціального дослідження.

Під час проходження практики студенти-практиканти мають:

- ознайомитись з Технічним завданням⁵ від Замовника⁶ соціологічного/соціального дослідження;
- скласти стратегічний та робочий плани робіт;
- в разі необхідності проведення емпіричного дослідження – скласти робочий план проведення та програму соціологічного/соціального дослідження, розробити інструментарій дослідження та провести польовий етап;
- провести обробку та аналіз зібраної або наданої Замовником для аналізу інформації, скласти аналітичний звіт та розробити практичні рекомендації щодо вирішення проблемної ситуації.

Перелік документів, які готуються в процесі проведення практики керівниками та студентами. Головні документи практики визначають зміст навчального процесу на різних етапах проходження практики, основні вимоги та містять форми контролю за їх виконанням. До документів практики належать:

- робоча програма виробничої практики;
- індивідуальні звіти студентів про проходження практики;
- відгук керівника від бази практики;
- звіт керуючих практикою від факультету.

Наказ про практику (Додаток 6) є основним документом, що визначає терміни та порядок проходження практики, бази, керівників практики, місце проходження практики, розподіл студентів-практикантів між базами практики, форми відповідного контролю і звіту. Проект наказу надається факультетським керівником деканові факультету. Наказ про практику складається факультетським керівником після подання кафедрами витягів з протоколів, де вказані прізвища керівників практики та закріплених за ними студентів-практикантів.

Індивідуальні звіти студентів-практикантів є основним звітним документом студентів-практикантів. На основі усного звіту та письмового індивідуального звіту затверджується загальна оцінка за практику. Після закінчення терміну практики студенти звітують про виконання програми та індивідуального завдання. Форма звітності студентів про проходження практики – письмовий звіт. Письмовий звіт разом з іншими документами (Додаток 1) подається на рецензування науковому керівникові практики. У звіті мають бути відомості про виконання студентами усіх розділів програми практики та індивідуального завдання, висновки та пропозиції. Індивідуальний звіт містить:

- титул (Додаток 2);
- щоденник, що фіксує всі форми роботи під час практики (Додаток 3);
- індивідуальний звіт з описом процесу проходження практики, з зазначенням особисто здобутих навичок та вмінь, рекомендацій та пропозицій щодо вдосконалення практики (Додаток 4);
- відгук керівника бази практики (Додаток 7);

Загальний звіт про проходження практики (Додаток 5) подається факультетським керівником деканові факультету у 7-денний термін після отримання та затвердження результатів оцінки практик на засіданнях кафедр.

⁵ Технічне завдання ґрунтується на реальній соціальній проблемі, яка потребує вивчення та рекомендацій з її вирішення.

⁶ Замовником може виступати:

- база проходження практики (безпосередньо кафедра, до якої закріплені студенти на проходження практики);
- керівник практики від кафедри;
- громадські організації, відділи державних установ, благодійні фонди, креативні індустрії і т.ін.

**Перелік документів,
які включено до індивідуального звіту про виробничу практику
студент(ки)а 2 року магістратури (III студентки/а)**

№	Назва документу
1	Титул (Додаток 2).
2.	Щоденник практики (Додаток 3).
3.	Індивідуальний звіт про проходження практики, в т.ч. рекомендації та пропозиції щодо вдосконалення практики (Додаток 4).
4.	Відгук керівника від бази практики (Додаток 7).

КИЇВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ ТАРАСА ШЕВЧЕНКО
ФАКУЛЬТЕТ СОЦІОЛОГІЇ
КАФЕДРА _____

ЗВІТ

про проходження виробничої практики
студент(ки)а магістратури 2 року навчання

І.П.

Керівник практики (викладач-куратор):

вч. ступінь, вч. звання, посада, ІП

Оцінка проходження практики: _____

Протокол засідання кафедри №__ від _____ 202_ року

Підпис керівника практики _____

КИЇВ - 202_

ЩОДЕННИК ВИРОБНИЧОЇ ПРАКТИКИ

студентки/а 2 року магістратури факультету соціології

І.П.

за період з «___» _____ 20__ року по «___» _____ 20__ року

Місце практики _____

Викладач-куратор _____

Дата	Вид виконаної роботи	Відмітка про виконання
1	2	3

Підпис студента(ки).

Підпис викладача-куратора.

В щоденник практики заносяться всі заходи, пов'язані з проходженням практики, інші види робіт (робота в бібліотеці, консультації з викладачем-методистом і т.п.). Представник-куратор від місця проходження бази практики оцінює кожен етап практики, як це наведено в цих рекомендаціях і виставляє оцінку в третю колонку.

ФАКУЛЬТЕТ СОЦІОЛОГІЇ

КАФЕДРА _____

ЗВІТ**про проходження виробничої практики**

студентом (кою) 2 року магістратури освітньої програми «Прикладна соціологія»

ім'я, ПРІЗВИЩЕ

В період з «___» _____ 20__ року по «___» _____ 20__ року я проходив(ла) виробничу практику на факультеті соціології

Керівник виробничої практики: (*посада, вчений ступінь, звання, І.П.*)

За період практики мною було виконано такі види роботи:

1. Організовано дослідницький процес та індивідуальний план роботи, де розподілено обов'язки виконавців та особистісні завдання.

Описати процес та результат

2. Організовано та проведено соціологічне дослідження.

Описати процес та результат, з означенням власного внеску та здобутих вмінь та навичок

3. Рекомендації щодо вдосконаленню організації та проведенню практики:

3.1. Позитивні моменти в організації та змісті практики.

3.2. Негативні моменти в організації та змісті практики.

3.3. Побаження та рекомендації щодо покращення організації та змісту практики.

Дата

Підпис студент(ки)а

Підпис керівника-куратора

Затверджено на засіданні кафедри. Протокол № ___ від «___» _____ 201_р.

Київський національний університет імені Тараса Шевченка

Факультет соціології

НАКАЗ

« ____ » _____ 20__ р.

№ _____

Про проходження виробничої практики
студентами факультету соціології
спеціальності «Соціологія»
освітнього рівня «магістр»
освітньої програми «Прикладна соціологія»

1. У відповідності з навчальним планом факультету соціології у 20__/20__ навчальному році провести виробничу (науково-дослідну) практику студентів спеціальності «Соціологія» освітнього рівня «магістр» освітньої програми «Прикладна соціологія» в період з *дата місяць* по *дата місяць* 20__ року з відривом від теоретичного навчання.
2. Практику проходять __ студентів. Для забезпечення практики закріпити студентів за кафедрами факультету соціології та призначити їм наукових керівників відповідно із педагогічним навантаженням.

Перелік студентів-магістрів спеціальності «Соціологія» освітньої програми «Прикладна соціологія», яких направлено на практику:

№	Прізвище, ініціали студентів	Науковий керівник від кафедри
Кафедра ..		
1		
2		
3		
Кафедра ...		
4		
5		
6		

3. Відповідальність за навчально-методичне забезпечення практики покласти на кафедру ... (зав.каф. *ПП*).

4. Базою практики є (вказати перелік організацій, з якими укладено договори на проходження практики).
5. Загальне керівництво практикою покласти на кафедру ... (носада, ІІІ).
6. Контроль за проходженням практики покласти на завідувачів кафедрами, наукових керівників від кафедр та керівника практики по факультету.
7. Настановчі збори студентів провести дата місяць 20__ року о час (ауд. №__). Ознайомити студентів з порядком проходження Виробничої практики відповідно до Положення про проведення практики студентів Київського національного університету імені Тараса Шевченка, затвердженого розпорядженням ректора № 16 від 23.03.2007 р. та програмою виробничої практики для студентів ОР «Магістр» спеціальності «Соціологія» ОП «Прикладна соціологія» затвердженою Вченою радою факультету соціології. Крім того, ознайомити їх також з вимогами чинних норм про дотримання при проходженні зазначеної практики правил техніки безпеки.
8. Захист студентами виробничої практики провести у період з дата місяць по дата місяць 20__ року та заслухати звіти про проходження практики на засіданнях кафедр факультету.
9. До навчальної частини факультету подати звіт про результати проходження виробничої практики до дата місяць 20__ року.
10. Звіт про проходження студентами виробничої практики подати до навчально-методичного відділу до дата місяць 20__ року.

Проректор
з науково-педагогічної роботи

Андрій ГОЖИК

«ПОГОДЖЕНО»
Керівник навчально-методичного відділу

Андрій ПИЖИК

Проект наказу вносить:
Деканеса факультету соціології

підпис

Валентина ЧЕПАК

Готувала
т.259-04-47

підпис

Лариса ФОСТЕР

ПОГОДЖЕНО:

НМВ _____

Розіслати:
Канцелярія – 1 екз.
НМВ – 1 екз.
Факультет соціології – 1 екз.

ВІДГУК
керівника бази практики

на роботу студента в рамках виробничої практики

(ім'я, ПРІЗВИЩЕ)

Основні позиції:

1. Де проходив практику (в якій організації, установі)

2. Коли проходив практику (з якого і по який час) _____

3. Під чийм керівництвом проходив практику (І.П., посада керівників практики на місцях)

4. Ставлення студента до практики (інтерес до роботи, ініціатива, старанність, характер виконуваних студентом робіт, вміння застосовувати теоретичні знання на практиці, рівень оволодіння практичними навичками тощо).

5. Якість виконаної практичної роботи, ступінь проявленої самостійності у роботі, як засвоєно програмний матеріал практики, як оволодів практичними уміннями і навиками за спеціальністю

6. Рівень теоретичної підготовки (чітке розуміння суті обраної наукової проблеми, знання відповідного матеріалу, публікацій з обраної проблематики, недоліки в теоретичній підготовці практиканта, які виявились під час практики)

7. Повнота виконання студентом програми проходження виробничої практики

8. Рівень організованості та дисциплінованості, здатність до адаптації в нових умовах, вміння працювати в колективі, рівень комунікабельності.

9. Загальна оцінка (максимум 80 балів) _____

Дата (коли написана характеристика) _____

Печатка